

ADVOKATĒS
RŪTOS
PUMPUTIENĒS
KONTORA

Psichikos sveikatos priežiūra. Teisinis reguliavimas

Advokatė Rūta Pumputienė
2018 m. spalio 27 d.

Turinys

- Dabartinis reguliavimas
- Planuojami pokyčiai
- Pokyčių apimtis psichoterapijoje
- *Nereguliavimo situacija. Teisinės pasekmės*

Dabartinis reguliavimas (i)

Psichikos sveikatos priežiūros įstatymas:

Priimtas 1995 m., paskutinė aktuali redakcija – nuo 2005 m. (!)

- *Psichikos sveikatos priežiūra* – specializuota sveikatos priežiūra, vykdoma *pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos patvirtintus standartus*. Šios priežiūros tikslas – *teikti psichiatrijos pagalbą* (diagnozuoti, gydyti sutrikusias žmogaus psichikos funkcijas, laiku perspėti psichikos ligų paūmėjimus), padėti žmogui prisitaikyti prie visuomenės gyvenimo ir į jį grįžti.
- *Psichoterapeutas* – *asmuo, pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus turintis teisę praktikuoti psichoterapijoje*. Jeigu psichoterapeutas teikia psichikos ligoniui psichiatrijos pagalbą, jam galioja šio įstatymo reikalavimai.
- *Psichologas* – *asmuo, pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus turintis teisę teikti psichologijos pagalbą* psichikos ligoniams. Jeigu psichologas teikia psichikos ligoniui psichologijos pagalbą, jam galioja šio įstatymo IV skyriaus reikalavimai.

Dabartinis reguliavimas (ii)

- LR sveikatos apsaugos ministro 1999 m. gegužės 27 d. įsakymas Nr. 256 „Dėl pirminio, antrinio ir tretinio lygių psichiatrijos ir psichoterapijos paslaugų teikimo suaugusiems reikalavimų bei psichiatrijos dienos stacionaro ir psichoterapijos paslaugų bazinių kainų tvirtinimo“
- LR Sveikatos apsaugos ministro 2004 m. rugsėjo 29 d. įsakymas Nr. V-680 „Dėl teisės verstis siaura medicinos praktika įgijimo“
- LR sveikatos apsaugos ministro 2018 m. gegužės 30 d. įsakymas Nr. V-627 „Dėl Lietuvos medicinos normos MN 162:2018 „Medicinos psichologas“ patvirtinimo“ (nuo 2020 m. - licencijuojama veikla)
- LR švietimo ir mokslo ministro 2007 m. sausio 29 d. įsakymas Nr. ISAK-101 „Dėl psichologų, teikiančių pagalbą mokiniui, atestacijos nuostatų patvirtinimo“
- LR švietimo ir mokslo ministro 2003 m. birželio 25 d. įsakymas Nr. ISAK-897 „Dėl Pedagoginės ir psichologinės pagalbos teikimo modelio“
- LR švietimo ir mokslo ministro 2005 m. liepos 21 d. įsakymas Nr. ISAK-1522 „Dėl psichologų kvalifikacijos ir išsilavinimo reikalavimų aprašo tvirtinimo“
- LR švietimo ir mokslo ministro 2005 m. liepos 22 d. įsakymas Nr. ISAK-1549 „Dėl mokyklos psichologo asistento pavyzdinio pareigybės aprašo“
- LR švietimo ir mokslo ministro 2004 m. rugpjūčio 20 d. įsakymas Nr. ISAK-1303 „Dėl savivaldybės pedagoginės psichologinės tarnybos psichologo pavyzdinio pareigybės aprašo“
- LR švietimo ir mokslo ministro 2005 m. liepos 22 d. įsakymas Nr. ISAK-1548 „Dėl mokyklos psichologo bendrųjų pareiginių nuostatų“

Valstybinė strategija

- LR Seimo 2007 m. balandžio 3 d. nutarimu Nr. X-1070 patvirtina Psichikos sveikatos strategija (po 2007 m. – jokie pakeitimai!)
- LR Sveikatos apsaugos ministro 2016 m. vasario 9 d. įsakymas Nr. V-213 „Dėl psichikos sveikatos strategijos įgyvendinimo ir savižudybių prevencijos veiksmų plano 2016–2020 metams patvirtinimo“

Planuojami pokyčiai

- Psichikos sveikatos priežiūros įstatymo pakeitimo projektas XIIIP-2075
- Psichologų praktinės veiklos įstatymo projektas XIIIP-685(2)
- Psichoterapeutų praktinės veiklos įstatymo projektas XIIP-4756

Pokyčių apimtis psichoterapijoje (i)

- Psichoterapeuto profesinę kvalifikaciją įgytų asmuo, kuris turi aukštąjį universitetinį socialinį ar medicininį išsilavinimą bei yra įgijęs socialinių ar medicinos mokslų magistro laipsnį, baigęs specializuotas psichoterapijos srities neformaliojo švietimo programas.
- Psichoterapijos praktika būtų **licencijuojama veikla**, o licenciją psichoterapeutas prarastų, jei padarytų šiurkščią psichoterapijos praktikos klaidą, arba per kalendorinius metus padarytų dvi ar daugiau psichoterapijos praktikos klaidų, kurios sukeltų arba galėtų sukelti paciento sveikatos pablogėjimą, grėsmę jo gyvybei.
- Licencijos psichoterapeutas netektų ir tuo atveju, jei šiurkščiai elgtųsi su pacientu, žemintų jo orumą, paslaugas teiktų būdamas apsvaigęs nuo alkoholio ar narkotinių medžiagų, kitais atvejais.
- Projekte numatoma **įsteigti Psichoterapijos Tarybą** - visuomeninį patariamą organą prie SAM ministro, kuris galėtų teikti rekomendacijas SAM, susijusias su psichoterapijos srities reguliavimu, ir deleguoja Psichoterapijos Tarybai prievolę vykdyti šių podiplominių programų kontrolę.

Pokyčių apimtis psichoterapijoje (ii)

- Galimybė ne tik medicinos gydytojams, psychologams, tačiau ir medicinos slaugytojams bei 2 m. praktinio darbo su klientais stažą turintiems socialiniams darbuotojams įgyti naują, podiplominę psichoterapeuto profesinę kvalifikaciją pasirinktoje konkrečioje psichoterapijos praktikos kryptyje.
- Projektas įtvirtina „Mokymosi visą gyvenimą“ strategiją ir suteikia galimybę motyvuotiems ir jau turintiems vieną iš minėtų 4 profesinių kvalifikacijų asmenims, neatsitraukus iš darbo vietos, neformalaus mokymosi keliu, - prailgintų savaitgalių mokymo blokų principu įgyti naują profesinę psichoterapeuto kvalifikaciją.
- Projektas įtvirtina bazinius reikalavimus bet kurios psichoterapijos praktikos krypties podiplominėms psichoterapeutų rengimo programoms.

Likę neaiškumai

- Ar tai bus asmens sveikatos priežiūra (psichoterapeutai – sveikatos priežiūros specialistai, klientai – pacientai, o veiklos vieta – sveikatos priežiūros įstaiga)?
- Kokie reikalavimai veiklos vietai?
- Atsakomybė ir jos draudimas?

Nereguliavimo situacija

- Įstatymas reikalingas siekiant įteisinti psichoterapeuto vardą Lietuvos psichikos sveikatos sistemoje, įteisinti reikalavimus, kuriais remiantis būtų galima tapti psichoterapeutu ir gauti licenciją, taip pat sukurti bazinius reikalavimus tokių paslaugų teikimui, kurios šiuo metu yra nereguliuojamos.

Nereguliavimo teisinės pasekmės

- Kvalifikacija?
- Etikos normų laikymasis?
- Reputacijos klausimai?
- Kontrolė, atsakomybė?

Dėkoju už dėmesį

ruta.pumputiene@arpk.lt
www.arpk.lt